

Klimaat en energie

“Een klimaatneutrale stad is een leefbare stad.”

Sint-Niklaas is sinds 2014 lid van het Burgemeestersconvenant (een klimaatverbintenis van lokale besturen in Europa) en streeft sindsdien naar 20% minder CO₂-uitstoot tegen 2020. Daarbovenop gaat Sint-Niklaas voor een **klimaatneutrale stad in 2050**, zo mogen we tegen dan niet meer uitstoten dan dat de natuur terug kan opnemen. Met het verminderen van de uitstoot remmen we de klimaatverandering af, maar daarnaast moeten we ook inzetten om onze stad aan te passen aan de klimaatverandering.

Het aanpakken van de klimaatuitdaging is niet enkel een noodzaak het vormt ook een opportuniteit. Een klimaatneutrale stad is ook een leefbare stad. Meer **duurzaamheid en levenskwaliteit gaan hand in hand**.

Opnieuw **samen met burgers, bedrijven, verenigingen en instellingen** tekenen we de plannen uit om **tegen 2030 onze CO₂-uitstoot met 40 % te verminderen**. We voorzien hiervoor voldoende **financiële middelen** en herinvesteren de centen die terugverdiend worden door de maatregelen. Het klimaatbeleid sterkt zich uit over **alle beleidsdomeinen** en wordt ook in elk beleidsdomein aangepakt.

Naast het verminderen van de uitstoot moeten we ons voorbereiden op de gevolgen die nu reeds merkbaar zijn en **onze stad klaarmaken voor het veranderende klimaat**.

Energiebeleid is een van de sleutels in de strijd tegen de opwarming. We zetten resoluut in op het **energiezuiniger maken** van de gebouwen en willen evolueren naar een **fossielvrije gemeente**. We kiezen voor **participatieve en coöperatieve energieopwekking** en beginnen met de uitrol van **warmtenetten**.

Een ambitieus klimaatplan

Het huidig klimaatplan van de stad beschrijft de acties naar 2020, in de nieuwe bestuursperiode moeten we komen tot een nieuw klimaatplan om te komen tot een klimaatneutrale stad tegen 2050. Groen pleit dat er, net als bij de opmaak van het huidig klimaatplan, volop wordt ingezet om burgers, bedrijven, verenigingen en instellingen te betrekken bij de opmaak en de uitvoering van dat plan.

Klimaatbeleid laat zich natuurlijk niet vatten in één hoofdstuk. Onze klimaatacties vindt u dan ook terug in alle hoofdstukken van ons programma. Lees zeker ook de hoofdstukken Mobiliteit, Ruimte, Lokale Economie en Energie (hieronder) voor meer voorstellen om te komen tot een klimaatneutrale stad.

Daarnaast zet Groen Sint-Niklaas ook in op volgende punten:

- We houden sterk vast aan de doelstellingen: 20% minder CO₂-uitstoot in 2020. Een klimaatneutrale stad tegen 2050. Om die doelstelling op langere termijn te bereiken willen we in de volgende bestuursperiode het **Tweede Burgemeestersconvenant** tekenen. Zo willen we ons engageren voor een reductie van 40% in CO₂-uitstoot tegen 2030.

- We betrekken iedereen bij ons klimaatplan. **Participatie** leidt tot mede-eigenaarschap en zo verbreden we het draagvlak voor ecologische maatregelen. Er ontstaan nieuwe ideeën door de expertise die bij burgers aanwezig is en deze samenwerking versterkt de sociale cohesie.
- We **communiceren** steeds transparant naar bedrijven, verenigingen en burgers. Sociaal kwetsbare groepen moeten actief betrokken worden zodat ook zij zich aangesproken voelen en kunnen genieten van een klimaatvriendelijke stad.
- Hiervoor voorzien we **voldoende financiële middelen**. Zowel voor eigen investeringen en kosten voor ondersteuning van burgers, verenigingen en bedrijven.
- Sommige klimaatmaatregelen vragen grote investeringen, maar ze leveren uiteindelijk wel een **terugverdieneffect** op, vaak met winst. Hoe sneller je handelt, hoe sneller je de vruchten plukt.
- De winst uit groene investeringen moet op hun beurt dienen voor nieuwe groene investeringen. Alleen zo verkrijgt je een duurzaam klimaatbeleid.
- **Groepsaankopen** met omliggende gemeenten kunnen aanzienlijke voordelen opleveren. Voor gemeentelijke aankopen, maar ook voor producten waar burgers van kunnen genieten, zoals elektrische fietsen.
- We willen een **mobilititeitsbeleid** dat past in een klimaatneutrale stad. We worden nog meer een fietsstad en zetten sterk in op openbaar vervoer. *(Meer hierover kan u lezen in het hoofdstuk Mobiliteit.)*
- We ondersteunen de **transitiebeweging** en **-initiatieven** in onze stad.
- Nu al wordt bij overheidsopdrachten rekening gehouden worden met duurzaamheid, dit moet verder worden uitgebouwd en een belangrijker criterium worden in het **aankoopbeleid**.
- Het verminderen van de vleesconsumptie is zeer belangrijk in de strijd tegen de klimaatopwarming. *(Lees meer in het hoofdstuk Voeding en landbouw.)*
- **Landbouw** is een belangrijke speler om tot een klimaatneutrale stad te komen. We ondersteunen daarom ook de boeren en moedigen hen aan om te kiezen voor ecologische landbouw. *(Lees meer in het hoofdstuk Voeding en landbouw.)*

De gevolgen van klimaatverandering inperken

Klimaatverandering afremmen is één zaak. Omgaan met de gevolgen die toch op ons zullen afkomen is een andere zaak. Stedelijke gebieden als Sint-Niklaas zijn extra gevoelig voor extreem weer door bijvoorbeeld het hitte-eilandeffect. We voelen allemaal dat de temperatuur in het stedelijk gebied hoger ligt dan in het landelijk gebied. In de toekomst zullen we meer wateroverlast, hittegolven en uitzonderlijke stormen meemaken. En dat kan grote gevolgen hebben voor de volksgezondheid, de landbouw, watervoorraden en ons energieverbruik voor koeling en verwarming.

Groen wil ons met volgende punten te wapenen tegen gevolgen van klimaatverandering:

- In het beleidsplan voor ruimtelijke ordening en openbare werken houden we steeds rekening met klimaatadaptatie. Verkavelingsrichtlijnen en stedenbouwkundige verordeningen kunnen we aanpassen om waterneutraal te verbouwen. We houden voldoende ruimte voor groen en bij nieuwbouw kiezen we **waterdoorlatende** oppervlakten.
- Verharding zorgt voor slechte waterdoorlaatbaarheid. Nutteloze verharding moet daarom verwijderd worden en vervangen door parken, grasvelden, struiken,... . Meer groen zorgt daarbovenop voor verkoeling en beschermt ons zo ook tegen hittegolven.

- Groendaken en gevelgroen zorgen ook voor wateropslag, verkoeling en isolatie. De procedure voor **geveltuintjes** is al vereenvoudigd. Komende bestuursperiode promoten we deze verder.
- Voor buffering kan je verder gaan dan parken en groen. Het kan ook met overstromingszones, wolkbreukboulevards, wadi's en bufferbekkens. Ook vele kleine ingrepen, bijvoorbeeld langs wegen, kunnen samen een grote impact hebben.

Lees meer voorstellen in de hoofdstukken Ruimte en Natuur.

Duurzame energie als hefboom voor klimaatbeleid

Energie vormt zonder twijfel de grootste uitdaging om de strijd tegen de opwarming van de aarde te winnen. Als lokaal bestuur kunnen we enerzijds ingrijpen door het verbruik in Sint-Niklaas te verlagen. Anderzijds is het aan ons om ook de energieproductie en -distributie te vergroenen.

Het energieverbruik verminderen

De omschakeling naar groene energie draait op volle toeren, maar heeft nog een lange weg af te leggen. Tot zolang niet heel onze maatschappij werkt op groene energie is de eenvoudigste oplossing minder energie verbruiken. Een slim beleid kan ons hier grote stappen vooruit helpen.

Hoe willen we minder energie gaan verbruiken?

- Als lokale overheid promoten we energiezuinige ingrepen aan woningen en doen we zelf ook de nodige inspanningen om onze eigen gebouwen energiezuinig te maken.
  - 6.500 woningen (ongeveer 20%) in Sint-Niklaas zijn nog niet voldoende geïsoleerd. De doelstelling is om **elke woning energiezuinig** te maken. Wijkrenovatieprojecten zoals De Warmste Wijk (Elisabethwijk) helpen om dit ambitieus doel te kunnen bereiken.
  - Ook een goede samenwerking met de **sociale huisvestingsmaatschappij** is belangrijk om al hun gebouwen energiezuinig te maken.
  - We schakelen een versnelling hoger in het energiezuinig maken van **stads- en OCMW-gebouwen**. Het energiezorgplan dat de vorige bestuursperiode werd opgemaakt moet verder worden geïmplementeerd met een reductie van 40 % op de CO₂-uitstoot als doelstelling.
  - **Sociaal kwetsbare groepen** mogen niet uit de boot vallen. We zetten specifieke trajecten op om die doelgroep te bereiken. Vaak zijn ze huurders en zijn infrastructurele maatregelen dus ten koste van de verhuurder. We zetten trajecten op om hen te motiveren tot investeringen te laten overgaan.
  - De **energiecoach** voor scholen helpt hen nu al om energie te besparen en om pedagogische trajecten rond energie op te zetten met de leerlingen. Die steun moet blijvend worden voorzien.
  - **Energiecoachingstrajecten voor verenigingen** kan ook bij hen een serieuze besparing opleveren.
  - We ondersteunen **nieuwe woonvormen** zoals Cohousing, gedeelde woningen, kangoeroewoningen, ecovillages, Abbey-field. Naast een sterke ecologische winst is er vaak ook een sterke sociale meerwaarde. Dit ondersteunen moet naast begeleiding, financiële steun ook bestaan uit het wegwerken van barrières in regels.
- Ook in mobiliteit valt heel wat energieverbruik uit te sparen. Het **stadsbestuur** moet hier het goede voorbeeld geven.

- Per dienst werken we een **duurzaam vervoerplan** uit. Zowel voor woon-werkverkeer als voor verplaatsingen tijdens de werkdag. Het vervoer van bezoekers kan hier ook in verweven worden.
- De **fietsenpool** van de stad is in de loop daar jaren flink aangegroeid, ook in elektrische fietsen is sterk geïnvesteerd. We stellen voor om te onderzoeken welke diensten nog gebruik kunnen maken van alternatieve vervoersmiddelen, zoals elektrische bakfietsen, cargofietsen of speciale elektrische fietsen op maat van specifieke uitvoerende diensten.
- Een cursus **ecodriving** voor al het gemeentepersoneel verlaagt zonder moeite het verbruik van de gemeentelijke vloot.
- Die vloot kan ook duurzamer worden. De laatste jaren zijn alle nieuwe aangekochte auto's **elektrisch**, dit beleid moet verder gezet worden. De andere voertuigen (vrachtwagens, tractoren, ...) moeten stapsgewijs vervangen worden door de best beschikbare technologie.
- We beperken ons niet tot de aankoop van 100% echt groene stroom. Als stad moeten we ook zelf investeren in lokale hernieuwbare **energieproductie**.
- Groen wil een **fossielvrije gemeente**. Daarvoor moeten we onze gemeentelijke investeringen uit fondsen die investeren in de fossiele industrie terugtrekken. Een ethische code helpt bij de keuze van toekomstige investeringen.
- De voorbije jaren is sterk geïnvesteerd in het energiezuiniger maken van onze **straatverlichting**. De gevolgen zijn reeds sterk merkbaar in onze elektriciteitsfactuur. Dit beleid willen we verder zetten door te investeren in slimme verlichting die standaard sterk wordt gedimd maar oplicht wanneer passanten voorbij komen. Het proefproject langs de fietssnelweg aan de Westerbuurt gaf het goede voorbeeld.
- Groen wil **bedrijven** ondersteunen die mee willen verduurzamen. Een bedrijventerreinmanager kan helpen door te zoeken naar energiebesparende maatregelen op maat van elk bedrijf. *(Zie ook hoofdstuk Lokale economie.)*

De lokale energieproductie en -distributie wordt groener

De energie die we toch verbruiken moet 100% groen worden om de klimaatdoelstellingen te halen. Er zijn tientallen mogelijkheden waar we als stad mee moeten spelen om zo te ontdekken wat voor ons de ideale manieren zijn om onze eigen productie en distributie klimaatneutraal te maken.

Hoe willen we dat doen?

- We moedigen investeringen in (kleinschalige) energieopwekking zoals zonne-installaties aan met financiële en praktische steun en samenaankooptrajecten.
- Als stad geven we zelf het goede voorbeeld door op eigen gebouwen ook zelf **zonnepanelen** of andere kleinschalige productie te installeren.
- Groen wil inzetten op participatieve **windenergieprojecten**. We pleiten om hierin een actieve rol op te nemen en zelf geschikte locaties aan te bieden aan de markt. We leggen ook **burgerparticipatieve en coöperatieve voorwaarden** op. Zo is er meer inspraak van de lokale bevolking en worden aangereikte problemen opgelost, suggesties bekeken en alternatieven onderzocht. Dat leidt tot meer projecten, met een breder maatschappelijk draagvlak, die beter aansluiten op de lokale noden en gevoeligheden.
- Voor de locatie van windmolens verkiezen we industrieterreinen en open gronden boven woon- of natuurgebieden.

- Ook met landbouwbedrijven kunnen we samenwerken. Zij hebben vaak de ideale gronden voor wind- of zonne-energie. Het Nederlandse *Energieboerderij* is een goed voorbeeld.
- **Biomassa** afkomstig uit GFT-ophaling, landbouwoverschotten en landschapsonderhoud kan vergist worden voor energieopwekking en later worden omgevormd tot hoogwaardig compost.
- Er is nog geen behoorlijk bovenlokaal plan rond **warmtenetten** (restwarmte uit bijvoorbeeld bedrijventerreinen via leidingen tot in de huiskamers brengen). Daarom is het aan lokale besturen om de voortrekkersrol op te nemen.
  - In de komende beleidsperiode wil Groen een warmtenet uitbouwen. Restwarmte zal en moet in de toekomst ook naar omlaag. Daarom worden nieuwe warmtenetten uitgebouwd met een lange-termijnvisie en dus waar mogelijk meteen aangesloten op groene warmte.
  - Die groene warmte is ofwel actieve warmte opgewekt uit 100% hernieuwbare energie (zonnecollectoren, groene stroom uit hernieuwbare energie, biogas, biomassa, geothermie,...) ofwel passieve warmte uit energiebesparing.
  - Warmtenetten zijn een deel van een strategische langetermijnvisie naar een aardgasloze gemeente.
  - De weg naar een sterk warmtenet begint bij een lokaal warmteplan. Hierin staat welke mogelijkheden er zijn in welke wijken, verkavelingen,... . Op basis daarvan kunnen we aan de slag om lokale regelgeving aan te passen en samenwerkingen op te zetten.